

SERGANČIŲJŲ EPILEPSIJA BEI KITŲ ASMENŲ SU NEGALIA ĮDARBINIMO BEI SAUGIŲ IR SVEIKŲ DARBO SĄLYGŲ UŽTIKRINIMO REKOMENDACIJOS

Kiekvieno darbuotojo teisę turėti saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas garantuoja Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas (toliau – Įstatymas) ir kiti darbuotojų saugos ir sveikatos norminiai teisės aktai.

Dirbančių neįgaliųjų saugą ir sveikatą garantuoja Lietuvos Respublikos darbo kodeksas, Įstatymas, kiti įstatymai bei darbuotojų saugos ir sveikatos norminiai teisės aktai. Papildomos saugos ir sveikatos garantijos neįgaliesiems gali būti numatytos kolektyvinėse sutartyse, darbo sutartyse.

REKOMENDACIJOS DARBDAVIAMS

Darbdaviui atstovaujantis asmuo siekdamas įgyvendinti darbdavio pareigą organizuoja prevencinių priemonių (techninių, medicinos, teisinių, organizacinių ir kitų), skirtų nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų prevencijai, įgyvendinimą, nustatydamas įmonėje šių priemonių įgyvendinimo ir kontrolės tvarką, paskirdamas darbdavio įgaliotus asmenis ir duodamas jiems konkrečius pavedimus įgyvendinti prevencines priemones.

Šios priemonės turi užtikrinti, kad kiekvieno darbuotojo darbo vieta ir darbo vietų aplinka atitiktų darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų reikalavimus. Darbo vietas turi būti įrengtos taip, kad jose dirbantys darbuotojai būtų apsaugoti nuo galimų traumų, jų darbo aplinkoje nebūtų sveikatai kenksmingų ar pavojingų rizikos veiksnių. Įrengiant darbo vietas turi būti įvertintos darbuotojo fizinės galimybės.

Tokiu būdu įstatymo leidėjas papildomų reikalavimų epilepsija sergančių ir/ar kitų asmenų su negalia saugiu ir sveikų darbo sąlygų sudarymui nekelia.

Neįgalių darbuotojų, kaip ir visų kitų darbuotojų sveikata tikrinama įsidarbinant, periodiškai ir pasikeitus darbo sąlygoms. Įsidarbinančių asmenų ir darbuotojų profilaktinius sveikatos tikrinimus reglamentuoja Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro patvirtintas Asmenų, dirbančių darbo aplinkoje, kurioje galima profesinė rizika, privalomo sveikatos tikrinimo tvarkos aprašas. Šiame apraše kaip kontraindikacija sergantiesiems epilepsija nurodyti padidinto pavojingumo darbai, tokie kaip elektros srovės pavojingumo atžvilgiu pavojingose ir labai pavojingose patalpose; darbai šuliniuose, iškasose, kolektoriuose; darbai aukštyje, gaisrų gesinimas, **tačiau kiekvienu atveju asmens sveikatą tikrinantis gydytojas priima sprendimą dėl asmens darbinės veiklos apimčių.**

Įdarbindamas neįgalų asmenį darbo funkcijoms, kurių neįgalus darbuotojas negali atlikti be asistento pagalbos, darbdavys ar jo įgaliotas asmuo gali kreiptis į Užimtumo tarnybą prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, kad Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyboje prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos būtų įvertinamas darbo asistento pagalbos poreikis ir nustatyta tvarka teikiama darbo asistento pagalba neįgaliajam darbuotojui.

Svarbu tai, kad įgyvendinus Įstatyme įtvirtintus esminius darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus, nors ir įvykus nelaimingam atsitikimui darbe, darbdaviui, darbdavį atstovaujančiam ar jo įgaliotam asmeniui pareigas **administracinė ar tuo labiau baudžiamoji atsakomybė nekyla, įmonė nėra keliami į aukštesnę nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įmokų tarifų grupę.** Pvz. jeigu darbuotojas, galimai epizodiškai sutrikus sveikatai, tam tikrų nepalankių aplinkybių pasėkoje patiria sunkius pakenkimus sveikatai ar miršta, aptariamo įvykio darbe tyrimo išdavoje pripažinus tokį įvykį nelaimingu atsitikimu darbe, konstatuojama, kad teisės aktų reikalavimų pažeidimų nenustatyti, o nesant kaltos veikos, eliminuojama bet kuri aukščiau paminėta darbdavio, darbdavį atstovaujančio ar jo įgalioto asmens atsakomybės forma.

Daugiau informacijos apie neįgalių darbuotojų įdarbinimo sąlygas: https://www.vdi.lt/Forms/Grupe.aspx?Tema_ID=2.

REKOMENDACIJOS DARBUOTOJAMS

Sergantys epilepsija ir/ar kiti asmenys su negalia gali sudaryti darbo sutartis ir dirbti jų sveikatą atitinkančiomis darbo sąlygomis.

Neįgalūs, kaip ir visi kiti darbuotojai, turi teisę reikalauti, kad darbdavys sudarytų saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas, įrengtų kolektyvines apsaugos priemones, aprūpintų asmeninėmis apsaugos priemonėmis, kai kolektyvinės priemonės neapsaugo nuo rizikos veiksnių poveikio, sužinoti iš darbuotojų atstovo saugai ir sveikatai, padalinio vadovo ar kito darbdavio įgalioto asmens ar darbdaviui atstovaujancio asmens apie darbo aplinkoje esančius sveikatai kenksmingus ir (ar) pavojingus veiksnius; pats tartis su padalinio vadovu, darbdaviui atstovaujanciu asmeniu dėl darbuotojų saugos ir sveikatos gerinimo arba tam įgalioti darbuotojų atstovą saugai ir sveikatai, darbuotojų atstovą. Viršvalandiniai darbai, darbas naktį ir budėjimai yra galimi tik su neįgalių darbuotojų sutikimu ir tik jeigu to jiems nedraudžia sveikatos priežiūros įstaigos išvada.

Primintina, kad visi darbuotojai privalo laikytis darbdaviui atstovaujancio asmens patvirtintų įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos vietinių (lokalinių) norminių teisės aktų bei darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų, su kuriais supažindinami pasirašytinai, reikalavimų, įsidarbindami įmonėje nustatyta tvarka pasitikrinti sveikatą ir tikrintis ją periodiškai, taip pat gavus Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos išvadą dėl darbo pobūdžio ir sąlygų, išvados kopiją pateikti darbdaviui.

Daugiau informacijos apie neįgalių darbuotojų teises ir garantijas: https://www.vdi.lt/Forms/Grupe.aspx?Tema_ID=3.